№. 100 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Vrijdag 27 April.

Frankrijk.

Parijs, den 24sten April.

De afgevaardigden hebben heden de beraadslagingen over het ontwerp betreffende de wedgregters voortgezet. — Men dacht dat de heer *Arago* zijn rapport over de spoorwegen nog in deze zitting zou uitbrengen.

Het door de commissie voorgedragen nieuw ontwerp opzigtelijk de maatschappijen *en commandite*, bestaat uit 37 artikelen, bepalingen omtrent derzelver oprigting en bestaan houdende. De commissie had zich eerst voorgenomen om slechts eenige maatregelen tot wering van list en bedrog voor te stellen; maar het toenemend getal dier soort van maatschappijen en het schroomelijk misbruik bij dezelve plaats vindende, heeft haar herhaaldelijk den arbeid doen veranderen en strengere bepalingen maken. Bij haar ontwerp heeft zij intusschen nog de betaling bij verschillende stortingen toegelaten, slechts vorderende, aangezien de aandeelen op naam [illegible] zijn, dat de eerste inschrijver voor de geheele storting verantwoordelijk blijft. Beter ware het, meent men, geweest, dat de geheele storting dadelijk op eens gevorderd wierd, als [illegible] het agiotage-spel zou voorgekomen worden, dat voornamelijk plaats heeft op de aandeelen van 500 en 1000 fr. nominaal [illegible], waarop 50, 100 of 200 fr. gestort zijn. Bij het vroegere ministerieel ontwerp, in 7 artikelen vervat, werden de gezegde maatschappijen geheel verboden.

— Het schijnt thans genoegzaam buiten twijfel, dat de heer *Arago* zijne voorstellen betrekkelijk eene nieuwe spaansche leening ingetrokken heeft. Hij zou zich overtuigd hebben, dat de nieuwe aandeelen niet tegen 50½ verlies zouden kunnen geplaatst worden. Sedert de agiotage in de industriele aandeelen die in de fransche en vreemde fondsen vervangen heeft, wordt er weinig meer in de spaansche rente gedaan, en was het te vreezen, naar nu gezegd wordt, dat niemand aan de nieuwe leening zou willen deel nemen. De spaansche onderhandelaars schijnen intusschen den moed nog niet op te geven, om het [illegible] of te Parijs, [illegible] te stande te brengen. Men wil dat er [illegible] nieuwe voorslagen aan den heer *Laffitte* zijn gedaan. Deze [illegible] aanbiedingen gedaan, die niet aangenomen werden, omdat de heer *Laffitte* daaraan zekere voorwaarden verbonden had. Hij wilde, in de eerste plaats, dat de spaansche troepen eenig stellig voordeel in de noordelijke provincien behaalden, doch men had geantwoord, dat men juist daarom geld behoefde, om die voordeelen te kunnen behalen; voorts wilde hij, dat een deel van de nieuwe leening besteed wierd tot de betaling van den achterstalligen halfjarigen intrest der vorige leening, en dat er waarborgen voor de betaling van den intrest der nieuwe leeningen gegeven werden, in welk geval hij zich tot eene leening van 1500 millioen realen verbond. De heer *Aguado* middelerwijl voordeeliger voorwaarden stellende, hadden deze onderhandelingen geen gevolg, doch zouden nu sedert een paar dagen hervat zijn.

Het *Journal du Commerce* houdt een berigt van de commissie der spaansche rentehouders, dat de tegen den 26sten dezer bepaalde bijeenkomst, om over de onderlinge belangen te beraadslagen, geen voortgang zal hebben, aangezien de heer *Aguado* van de voorgenomene leening schijnt afgezien te hebben.

— Men wil dat het ministerie het openbaar gevoelen heeft willen peilen, toen [illegible] verspreid werd, dat de ambassade van den [illegible] op een millioen zoude komen; sedert sprak men van slechts 100,000 fr. Thans zegt de *Temps*, dat er een crediet van 500,000 fr. zou worden gevraagd, waarvan 300,000 voor de Londensche ambassade en 200,000 voor die van Milaan, terwijl daarbij nu nog verzekerd wordt, dat de hertog van *Nemours* de krooning te Londen zou bijwonen.

— Volgens brieven uit Rome door de legitimisten der voorstad St. Germain ontvangen, bevindt de maarschalk *Bourmont* zich te Rome gevaarlijk ziek. Van denzelfden kant wordt het, meermalen, doch steeds gelogenstraft gerucht daarbij gevoegd, dat hij juist op het punt stond, om zich te Genua naar Spanje in te schepen, ten einde het opperbevel over de karlistische troepen te aanvaarden.

— Gelijk reeds aangekondigd is, zullen de debatten in de zaak van *Hubert* en zijne medeaangeklaagden den 7den Mei aanstaande geopend worden en vermoedelijk acht à tien dagen duren. De [illegible] *Grouvelle* zal den heer *Billiard*, voormalig prefect, tot raadsman [illegible]. De regter van instructie *Leproux* zal door het lid van [illegible] afgevaardigden, den heer *Teste*, worden bijgestaan. [illegible] gebruik, is de lijst der gezworenen nog niet [illegible] der zittingen [illegible]

— Te Lyon wordt thans eene petitie aan de kamers ter teekening rondgedragen, waarin men op de definitive vereeniging van het Algiersche regentschap met het fransch grondgebied aandringt.

— Omtrent de zaken van Spanje wordt heden alleen de volgende telegraphische depeche medegedeeld:

» Bayonne, den 23 April.

» Eene tegen don *Carlos* overstaande partij steekt het hoofd in de Baskische provincien op; hare leus is: *vrede en voorregten!* *Murragaray* staat in de omstreken van Tolosa aan haar hoofd. Karlistische troepen van Andoain zijn vruchteloos tegen hem opgetrokken."

— Ter beurze was heden de beweging in de 5 pCt. rente, bij den koers van gisteren vergeleken, juist omgekeerd. Met rijzing geopend tegen 107,80, daalde dit papier tot 107,55 ten gevolge van de talrijke verkoopen à kontant. Het eind der maand hield overigens den koers staande. Sommige speculanten betwijfelen nog steeds, of de kamer een voor de conversie gunstig besluit zal nemen. — Men had heden eene rijzing verwacht in den koers der spaansche effecten, ten gevolge der telegraphische depeche, die vermeldt dat er tweedragt in het karlistisch legerkamp is ontstaan; de invloed was echter gering op dit effect. De notering was heden: (23 *April*) 5 pCt. 107,75; 3 pCt. 80,65; Sp. Ardoin 21⅛; Portugal 22; Rom. L. 103¼.

Duitschland.

Frankfort, den 23sten April.

Volgens een schrijven uit Berlijn waren de pogingen van het bestuur om den heer *v. Dunin*, aartsbisschop van Posen, de wereldlijke overheid als zijnen regter te doen erkennen en inlichtingen te doen geven omtrent de drijfveren die hem bewogen hadden tot de door hem gedane stappen, tot nog toe vruchteloos gebleven. Gedurende geheel zijn vorig leven had de aartsbisschop bekend gestaan als een ten hoogste gematigd man, van een zwak karakter en niet ongevoelig voor wereldsche genoegens, zeer aangenaam in het gezellig verkeer en van nature afkeerig van alle strenge en duistere godsdienstige begrippen. Men geloofde derhalve dat de generaal-vicaris van Gnesen, *Brozisewski* en eenige andere ijveraars, hem tot de bedoelde stappen gebragt, en overgehaald hadden om het voorbeeld van den keulschen prelaat te volgen. Voor meer dan waarschijnlijk hield men het echter, dat de heer *von Dunin* zijn plegtig gegeven woord zou houden, en tot geene terugroeping zou te bewegen zijn, al besloot de wereldlijke magt ook het ergste over hem.

— De Augsburger Courant plaatst een brief uit Berlijn van den 16den, waarin de kabinetsorder opzigtens de te nemen maatregelen tegen de verspreiders in Pruissen van geschriften van buitenlandsche geestelijken, betreffende de keulsche zaak, eenig en alleen een uitvloeisel van de handelingen van den abt *Spinelli*, te Brussel, genoemd wordt, die (gelijk reeds bekend was, maar in een brief uit Rome weêrsproken was geworden) zich met eenige op de pruissisch-belgische grenzen wonende geestelijken in gemeenschap gesteld had, en gezamenlijk met hen, den bisschop *van Bommel* en den beruchten boekdrukker *Albrechts*, van Sittard, niets anders beoogd zou hebben dan de verspreiding van zijne bekende circulaire aan de keulsche geestelijken, in de pruissische monarchie. De briefschrijver tracht den strengen vorm des bedoelden maatregels te verontschuldigen, door den drang des oogenbliks. [Zie verder het artikel uit het belgisch blad *l'Industrie.*]

— Naar luid van een berigt in de *Leipziger Allgemeine Zeitung*, zou er in de omstreken van Danzig mede eene vrij sterke spanning onder de roomsche bevolking heerschen, die alleen in toom gehouden werd door de gehechtheid van den gemeenen man aldaar aan de hooge regering, als ook door de vrees voor de gevolgen die de wederspannigheid aan de wet na zich sleepte. De geestelijkheid liet ongelukkigerwijze ook daar hare magt op eene verderfelijke wijze gevoelen. Op verscheidene plaatsen vond men aan de kerkgebouwen herderlijke brieven aangeplakt, waarin [illegible] de protestantsche kerk geijverd en de roomschen aangemaand werden tot volharding en eendragt, ja zelfs tot opstand, om de [illegible] hunner kerk ongeschonden te bewaren, waartoe de aanstaande [illegible] dagen als gunstig werden aangewezen. Eene lijkrede van een [illegible] dig roomsch geestelijke bij het graf van een katholijk meisje, dat op het punt had gestaan van zich aan eenen protestantschen jongeling te verbinden, en waarin hij openlijk te kennen gaf, dat de hemel, door de vroomheid der afgestorvene bewogen, haar nog vóór het huwelijk met eenen ketter tot zich genomen had, om alzoo hare ziel van eene eeuwige verdoemenis te redden, had ook veel opziens en onrust gebaard.

In denzelfden brief wordt gezegd dat eene pommersche brigade, een brandenburgsch regiment infanterie en een regiment huzaren naar het Groot-hertogdom Posen op marsch zouden gaan. Aan de russische grenzen van Posen, van Wloclaweck tot Kalisch, was door de Russen mede eensklaps eene aanzienlijke militaire magt bijeen getrokken, om, in geval van nood, dadelijk bij de hand te zijn.

In Graudenz (Westpruissen) is de roomsche bevolking zoo verbitterd op de joden, dat zich dezen onlangs genoodzaakt gezien hebben den pruissischen generaal *von Natzmer*, te Königsberg, om kavallerie te vragen, daar zij eene plundering duchtten.

— Den 30sten Maart heeft de verhevene Porte een besluit genomen, ingevolge waarvan de minister van binnenlandsche zaken *Akif*-pacha, van zijn ambt ontslagen en de tegenwoordige grootvizier, *Rauf*-pacha, onder den titel van *eersten minister*, daarmede is bekleed geworden. De gewigtigste en hoogste betrekking die tot heden toe in het turksche rijk bestaan heeft, het ambt van grootvizier, is tevens *afgeschaft*. De onlangs ingestelde staatsraad zal uit twee afdeelingen (den raad van het Serail, en dien der Porte) bestaan, waarvan de eene vijf, de andere zeven leden telt, terwijl die van den Serail-raad in dien der Porte kunnen zitting nemen; de uitslag der werkzaamheden moet bij monde aan den Sultan worden medegedeeld door de voorzitters der raden. Men hoopte dat deze inrigting de gestadige oneenigheden tusschen den Sultan en zijne ministers zoude voorkomen.

— Te Weenen waren den 18den dezer genoteerd: 5 pCt. Met. 109¼; 4 pCt. 101½; 3 pCt. 83; Bankact. 1664½.

Nederlanden.

Breda, den 26sten April.

Uit Amsterdam schrijft men van gisteren: » Gisteren is de stads-schouwburg, gelijk reeds was aangekondigd, met de tegenwoordigheid van Z. M. den koning, van Z. K. H. den kroonprins, vergezeld door deszelfs twee oudste zonen en van Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden vereerd geworden. De zaal was, gelijk trouwens van zelf spreekt, geheel vol, en de hulde des publieks aan den beminden Landsvader en HH. KK. HH. zoo hartelijk als luide en herhaald. Ten 10 ure was de representatie afgeloopen."

De audientie, eergisteren morgen door Z. M. te Amsterdam gegeven is zeer talrijk geweest. Tegen 3 ure zijn HH. KK. HH. de prins *van Oranje* en deszelfs beide zonen in de hoofdstad aangekomen. Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden (die later uit de residentie vertrokken was), is ten half 5 ure te Amsterdam gearriveerd. Gisteren morgen zou Hoogstdezelve 's Rijks werf bezoeken. Des middags zou het aangekondigde groot diner ten hove plaats hebben.

— Men schrijft van eergisteren het volgende uit Haarlem: » Deze stad is sedert gisteren een tooneel van vreugde en gejuich. Gisteren, vóór de komst van Z. M., was alhier reeds alles op de been, en waren overal de vlaggen uitgestoken. Toen Z. M. in den Hout de groote Houtstraat naderde, trokken de vereenigde werklieden der verschillende fabrijken, ten getale van welligt duizend personen, voorafgegaan door zes vaandragers, Z. M. te gemoet, en verzelden het rijtuig met gejuich en het geroep van *Oranje boven*, ook terwijl Z. M. bij jufvrouw *Boer*, aan de Houtpoort, van paarden verwisselde. Heden wachtte alzoo de geheele bevolking de komst van Z. K. H. den Kroonprins af, die ook met gejuich ontvangen werd."

— Eergisteren middag heeft Z. K. H. de prins *van Oranje*, door Hoogstdeszelfs zonen, prins *Willem* en prins *Alexander*, vergezeld, op deszelfs doorreize door Haarlem, de gezamenlijke fabrijk der Heeren *Poelman Fils* en *Fervaecke* en der heeren *Coutreur, Hartog Z. & C°.*, met een bezoek vereerd. De koninklijke Prinsen werden door de heeren *Morel, Coutreur* en *Hartog* ontvangen en in dit fraaije gebouw rondgeleid, waarin nagenoeg zeven honderd menschen in de verschillende afdeelingen der kaarderij, spinnerij en weverij werkzaam waren. HH. KK. HH. hebben onderscheiden getouwen zien weven in 4000 en 4500 draads, welke aldaar vervaardigd worden. Bij deze gelegenheid heeft het Z. K. H. den Erfprins behaagd, om een blijvend gedenkteeken van dit bezoek achter te laten, door het leggen van den eersten steen aan een groot gebouw, hetwelk, onder directie van den heer stads-architekt van Haarlem, den heer *C. K. de Geus*, door den aannemer den heer *Dyserinck*, aldaar wordt opgerigt tot eene nieuwe spinnerij en weverij. Z. K. H. had aan de werklieden der fabrijk bij Hoogstdeszelfs vertrek een blijk zijner tevredenheid en milddadigheid achtergelaten. Dit bezoek van HH. KK. HH. had eene algemeene vreugde onder de fabrijkarbeiders verspreid, die tot laat in den avond zich van de milde gift hun door den Erfprins geschonken te goed deden, zonder dat echter de rust in het minste gestoord werd.

— Z. Exc. de minister-secretaris van staat, baron *van Doorn van West-Kapelle*, is gisteren te Amsterdam aangekomen, waarheen zich ook de legatieraad *von Scherff* begeven heeft.

— Z. M. heeft den gepensioneerden kapitein *J. Doesburgh*, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist, den rang van majoor verleend.

— Met agreatie Zijner Majesteit, is de heer *A. Rieksma*, commies-griffier-surnumerair, benoemd tot commies-griffier bij de regtbank te Rotterdam.

— Voorts zijn door Z. M. een aantal ontvangers van 's Rijks belastingen in Gelderland, Zuid-Holland en Overijssel benoemd; — almede tot surnumerairs bij het vak der posterijen in Zuid-Holland, *G. L. Boschart* en *J. van West*.

— Volgens bijzondere berigten, te 's Gravenhage uit Londen ontvangen, had lord *Palmerston* voorloopig de ontvangst berigt van de nota des heeren *Dedel*, alhoewel die nota niet aan de Engelsche regering, maar wel aan de Conferentie gerigt was. Uit deze en andere beleefdheidsbewijzen, meende men met zekerheid te kunnen besluiten, dat lord *Palmerston* voor het tegenwoordige veel gunstiger voor Holland gestemd was.

— Het parijsche dagblad *la Presse* beweert (men weet niet op welken grond) dat ons kabinet eene nieuwe nota bij de londensche Conferentie ingediend zou hebben, ten einde haar met den aard en den uitslag van hare pogingen bij de hoven van Rusland, Pruissen en Oostenrijk, met het doel om tot eene voorloopige uitvoering der 24 artikelen te geraken, bekend te maken. *La Presse* verzekert dat het 's Gravenhaagsche kabinet bij die nota op nieuw verklaard zou hebben, dat hetzelve in de aanneming dier artikelen berustte, om langs dien weg billijke voorwaarden van scheiding te verkrijgen.

— Het fransch ministerieel avondblad *la Charte* logenstraft hetgeen dezer dagen door het dagblad *le Constitutionnel* gezegd werd aangaande de partij die het fransche kabinet in de hollandsch-belgische zaak had gekozen. Volgens eerstgenoemd blad, was het berigt der nota welke door den heer *Molé* aan den heer *Serrurier* den zoon, ter overbrenging was gegeven, en bij welke verklaard zou zijn geworden, dat Frankrijk de aanspraak van België op [illegible] de gemeenschapping niet zou aannemen of ondersteunen, geheel onjuist. De bewuste nota had niet bestaan; de heer *Serrurier* was met geene depeche of brief belast geworden; al de andere bijzonderheden van het artikel waren eveneens onwaar.

In het luiksch dagblad *l'Industrie* leest men het volgende:

» Volgens de jongste tijdingen uit Duitschland zou Pruissen het voornemen hebben om een kordon troepen langs de geheele lijn der belgische grenzen te trekken. Deze maatregel zou met het oogmerk genomen zijn om den invoer van geschriften te beletten, welke onze jesuitische partij beschuldigd wordt van onophoudelijk in de katholijke gedeelten der monarchie te verspreiden, ten einde tot opstand aan te zetten. Het Berlijnsch kabinet schijnt daartoe te zijn gekomen, na alle overredingsmiddelen te hebben uitgeput, om het belgisch gouvernement te bewegen, dat het zijn invloed op de katholieke partij aanwende mogt, ten einde de misdadige kuiperijen welke deze partij in de pruissische staten voortzet, te doen ophouden. Luidens een [illegible] officieel door het hof van Berlijn publiek gemaakt document, had het belgisch ministerie dat aanzoek afgeslagen, als reden opgevende, [illegible] constitutie aan hetzelve niet veroorloofde der vrijheid van drukpers eenige belemmering in den weg te stellen."

— De *Courrier de la Meuse* meldt uit [illegible] Tilf, dat het door de missionarissen aldaar opgerigte [illegible] in den nacht van maandag op dingsdag, is omver gehaald [illegible] te voren reeds twee bij het kruis staande lantarens [illegible].

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (25 April) [illegible] teerd: Belg. 103¾ [illegible] 106¾; Sp. Ardoin 18⅝; Nap. [illegible] Rom. L. 100⅝; Certif. [illegible] — Wissels, op Amst. [illegible] Rott. ¼ pCt. v. pap. — Op [illegible] te Brussel heeft gisteren het gerucht van een aanzienlijk voordeel [illegible] behaald. Hetzelve deed nogtans geene uitwerking op den koers der *Ardoins*.

174ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

EERSTE KLASSE.

5de Trekking. N°. 2238 een prijs van 1000 gl. N°. [illegible] een prijs van [illegible] gl. N°. 16839 een prijs van [illegible] gl. N°. 15368 een premie van 1000 gl.

6de [illegible] N°. 15571 een premie van 2,000 gl.

Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Bij MOEREL & COMP. , Spinnen te *Breda*, alwaar, sedert de 166ste Loterij, de kapitale prijzen van *ƒ* **100,000**, twee van *ƒ* **20,000**, *ƒ* **10,000**, *ƒ* **5000** en *ƒ* **2,500** en verscheidene prijzen van *ƒ* **1000**, alsmede premiën van *ƒ* **2000** en minder zijn gevallen, is nu weder in de thans afloopende 174ste Loterij, getrokken

op N°. **10,039**

de kapitale prijs van *ƒ* **20,000**, op N°. **15,0[illegible]** de prijs van *ƒ* **1000** en op N°. **6380** de premie van *ƒ* **100**.

Bij bovengemelde zijn nog te bekomen Heele en Gedeelten van Loten; prijs volgens de Conditiën.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *Breda*, zullen op Maandag, den 14. *Mei*, 1838, des middags ten Twaalf ure, ten Stadhuize aldaan, aan de minstbiedende [illegible] gens [illegible] openbaar [illegible]

1°. Het doen van eenige VERWERKEN aan onderscheidene Stads-Gebouwen. — en

2°. Idem van het VERFWERK aan Stads Kazern-Gebouwen.

De Kondities van Aanbesteding liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewoone uren, ter lezing ter Stads-Secretarij, en nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architekt A. J. F. CUYPERS.

BREDA, den 23. April, 1838.

Ter Ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Secretaris der Stad,
[illegible] W. SCHAIKES.

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.